

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра філософських та політичних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФСЬКІ ВЧЕННЯ І ПРАВОВА ДУМКА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D 8 ПРАВО
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософські вчення і правова думка» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за спеціальністю D 8 Право, перший рівень вищої освіти / Укладач Мельник Л.М. Біла Церква: БНАУ, 2025. 20 с.

Розробник:

О.В. Ярмола, кандидат філософських наук

Л.М. Мельник, кандидат політичних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засідання кафедри філософських та політичних наук (протокол №1 від 25.08.2025)

Завідувач кафедри
філософських та політичних наук,
доцент

Л. М. Мельник

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету
(протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Голова науково-методичної ради,
канд.юрид.наук, доцент

І.В. Ковальчук

Гарант ОП «Право»
канд.юр.наук, доцент

І.В. Ковальчук

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	10
6.3. Самостійна робота	11
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	12
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	16
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	17
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Філософські вчення і правова думка» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 42 годин (лекції – 14, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 78 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: D 8 Право	1-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість академічних годин – 120		1-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		14 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		28 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		78 год.	100 год.
	Підсумковий контроль: іспит		

Мета вивчення навчальної дисципліни «Філософські вчення і правова думка» полягає в тому, щоб дати здобувачеві вищої освіти теоретичні основи філософії та її зв'язку з правом, розкрити зміст основних категорій і понять, навчити його правильно орієнтуватися в сучасному світі, підготувати до активної участі в суспільно-політичному та науковому житті.

Наше складне, динамічне, суперечливе сьогодення вимагає від людини здатності цілеспрямованої, усвідомленої, розумної орієнтації в навколишньому світі. Саме засвоєння досягнень філософської культури сприяє формуванню у особистості цієї здатності. Знання філософії підвищує культуру мислення,

посилює чіткість, послідовність, аргументовану доведеність суджень, ознайомлює з правилами дискусії, посилює ефективність і переконаність мови.

Навчальна дисципліна «Філософські вчення і правова думка» передбачає засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності; ознайомлення студентів із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм і плюралізм філософського мислення; створення умов для формування світоглядно-методологічної культури студентства.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Філософські вчення і правова думка» базується на знаннях таких дисциплін, як «Теорія держави і права», «Історія української державності та національної культури» та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно вимог освітньо-професійної програми здобувачі першого (бакалаврський) рівня вищої освіти повинні набути здатності отримувати наступні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

СК 1 Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

Програмні результати навчання, які забезпечує дисципліна:

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФСЬКІ ВЧЕННЯ І ПРАВОВА ДУМКА»

Змістовний модуль 1. Основні етапи розвитку філософії

- Тема 1.1. Філософія як специфічна форма осмислення дійсності.
- Тема 1.2. Філософська думка Стародавнього Сходу.
- Тема 1.3. Антична філософія.
- Тема 1.4. Філософія Середніх віків та доби Відродження.
- Тема 1.5. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.
- Тема 1.6. Некласична філософія XIX століття та сучасна світова філософська думка.
- Тема 1.7. Історія української філософії.

Змістовний модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення

- Тема 2.1. Онтологія та проблема свідомості у філософії.
- Тема 2.2. Діалектика.
- Тема 2.3. Теорія пізнання як філософська дисципліна.
- Тема 2.4. Наука як предмет філософського дослідження.
- Тема 2.5. Соціальна філософія та філософія культури.
- Тема 2.6. Проблема людини в філософії. Філософська антропологія.
- Тема 2.7. Філософія права як напрям дослідження.
- Тема 2.8. Філософія політики: людина, влада, держава

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	лб	СРС		л	п	лб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку філософії										
Тема 1.1.	8	-	2	-	6	9	1	-	-	8
Тема 1.2.	8	-	2	-	6	9	1	-	-	8
Тема 1.3.	9	2	2	-	5	8	-	2	-	6
Тема 1.4.	7	-	2	-	5	8	-	-	-	8
Тема 1.5.	7	-	2	-	5	8	-	-	-	8
Тема 1.6.	9	2	2	-	5	8	-	-	-	8
Тема 1.7.	10	2	2	-	7	9	1	-	-	8
Разом за модуль 1	59	6	14	-	39	60	3	2	-	55
Змістовий модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення										
Тема 2.1.	8	-	2	-	6	8	-	-	-	8
Тема 2.2.	9	2	2	-	5	9	1	2	-	6
Тема 2.3.	9	2	2	-	5	8	-	-	-	8
Тема 2.4.	9	2	2	-	5	9	1	-	-	8
Тема 2.5.	8	-	2	-	6	8	-	-	-	8
Тема 2.6.	8	-	2	-	6	8	-	-	-	8
Тема 2.7.	9	2	2	-	1	9	1	-	-	2
Тема 2.8.	4				4					6
Разом за модуль 2	61	8	14	-	39	60	3	2	-	55
Разом за 1 та 2 модулі	120	14	28	-	78	120	6	4	-	110

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-сть год.
<i>Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку філософії</i>	
<p>1.3. Антична філософія Основні етапи розвитку античної філософії. Досократичний період в розвитку грецької філософії: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці, елейська школа. Філософські погляди Сократа, Платона, Арістотеля, Демокріта. Елліністично-римська філософія: стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм, неоплатонізм.</p>	2
<p>1.6. Некласична філософія XIX століття та сучасна світова філософська думка Передумови виникнення некласичної традиції в західноєвропейській філософії другої половини XIX століття. Ірраціоналізм та волюнтаризм А. Шопенгауера. Ідея «надлюдини» в філософії Ф. Ніцше. Філософія життя: А. Бергсон, Г. Зіммель, В. Дільтей. Філософські погляди С. К'єркегора: між сутністю та існуванням. Основні риси філософії XX ст. Напрямки сучасної філософії: а) прагматизм; б) позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм; в) екзистенціалізм; г) фрейдизм і неофрейдизм; д) філософська антропологія; е) феноменологія та герменевтика; є) сучасна релігійна філософія: персоналізм, неотомізм. Головні тенденції розвитку сучасної європейської філософії.</p>	2
<p>1.7. Історія української філософії Передумови формування української філософії. Філософські і суспільно-політичні ідеї в культурі Київської Русі. Українська філософія XIV – XVII ст. Києво-Могилянська академія як провідний навчально-освітній центр у Східній Європі. Філософські погляди Григорія Сковороди. Українська філософія XIX – початку XX ст. Розвиток вітчизняної філософії в XX – на початку XXI ст.</p>	2
Разом за змістовий модуль 1	6
<i>Змістовий модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення</i>	
<p>2.2. Діалектика Формування уявлень про діалектику в історії філософії: Геракліт, Сократ, Платон, неоплатонізм, патристика, Н. Кузанський, Г. Гегель, марксизм, «негативна діалектика». Основні принципи діалектики. Закони діалектики: Закон єдності і боротьби протилежностей, Закон</p>	2

взаємного переходу кількісних і якісних змін, Закон заперечення заперечення. Основні категорії діалектики.	
<p>2.3. Теорія пізнання як філософська дисципліна</p> <p>Проблема пізнання в історії філософії. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Єдність чуттєвого та раціонального у пізнанні. Поняття методу та методології наукового дослідження. Поняття істини, її форми. Практика як основа, критерій та мета пізнання.</p>	2
<p>2.4. Наука як предмет філософського дослідження</p> <p>Предмет філософії науки. Генеза науки. Періодизація науки; поняття класичної, некласичної та постнекласичної науки. Сучасні концепції розвитку науки. «Верифікація» і «фальсифікація» як засоби перевірки наукового знання. Синергетика як сучасний напрям в науковому пізнанні: І. Пригожин, Г. Гакен. Ідея, науковий факт, гіпотеза, концепція, теорія як форми розвитку наукового знання.</p>	2
<p>2.7. Філософія права як напрям дослідження</p> <p>Філософія права в системі уявлень про людину і суспільство: від античності до сучасної науки. Місце філософії права структурі філософського аналізу суспільних відносин. Світоглядні та методологічні проблеми у вивченні походження і розвитку правових відносин у суспільстві. Основні концепції філософії права. Міждисциплінарні методи у філософсько-правових дослідженнях. Математизація і моделювання у правових дослідженнях. Системно-структурний підхід у вивченні правових відносин. Методологічні проблеми правових досліджень. Філософські та методологічні проблеми права. Етика та право. Онтологія, гносеологія, аксіологія, антропологія, логіка, герменевтика в контексті філософії права.</p>	2
<p>Тема 2.8. Філософія політики: людина, влада, держава</p> <p>Співвідношення політики, моралі та права. Природа та легітимність влади: філософські концепції панування, авторитету та політичного насильства. Класичні моделі держави: від античного «полісу» (Платон, Арістотель) до теорій «суспільного договору» (Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо). Філософські основи ідеологій: лібералізм, консерватизм та соціал-демократія в контексті прав людини. Громадянське суспільство та правова держава: умови формування та сучасні виклики.</p>	
Разом за змістовий модуль 2	8
Разом за 1 та 2 модулі	14

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-сть год
<i>Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку філософії</i>		
1.1	Філософія як специфічна форма осмислення дійсності.	2
1.2	Філософська думка Стародавнього Сходу.	2
1.3	Антична філософія.	2
1.4	Філософія Середніх віків та доби Відродження.	2
1.5	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	2
1.6	Некласична філософія XIX століття та сучасна світова філософська думка.	2
1.7	Історія української філософії.	2
Разом за змістовий модуль 1		14
<i>Змістовий модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення</i>		
2.1	Онтологія та проблема свідомості у філософії.	2
2.2	Діалектика.	2
2.3	Теорія пізнання як філософська дисципліна.	2
2.4	Наука як предмет філософського дослідження.	2
2.5	Соціальна філософія та філософія культури.	2
2.6	Проблема людини в філософії. Філософська антропологія.	2
2.7	Філософія права як напрям дослідження.	2
Разом за змістовий модуль 2		14
Разом за 1 та 2 модулі		28

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год
<i>Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку філософії</i>		
1.1.	Філософія як специфічна форма осмислення дійсності.	6
1.2.	Філософська думка Стародавнього Сходу.	6
1.3.	Антична філософія.	5
1.4.	Філософія Середніх віків та доби Відродження.	5
1.5.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	5
1.6.	Некласична філософія XIX століття та сучасна світова філософська думка.	5
1.7.	Історія української філософії.	6
Разом за змістовий модуль 1		39
<i>Змістовий модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення</i>		
2.1.	Онтологія та проблема свідомості у філософії.	6
2.2.	Діалектика.	5
2.3.	Теорія пізнання як філософська дисципліна.	5
2.4.	Наука як предмет філософського дослідження.	5
2.5.	Соціальна філософія та філософія культури.	6
2.6.	Проблема людини в філософії. Філософська антропологія.	6
2.7.	Філософія права як напрям дослідження.	1
2.8.	Тема 2.8. Філософія політики: людина, влада, держава	4
Разом за змістовий модуль 2		39
Разом за 1 та 2 модулі		78

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Філософія як особлива форма освоєння людиною світу.
2. Філософія як духовна основа відродження України.
3. Структура філософського знання.
4. Особливості розуміння предмету філософії в історії філософії.
5. Історичні типи світогляду.
6. Функції філософського знання.
7. Веди як найдавніша пам'ятка духовної культури арійської Індії.
8. Філософія буддизму.
9. Йога – як релігійно-ідеалістична система.
10. Конфуціанська філософія в культурі Китаю.
11. Лао-цзи – давньокитайський філософ і мудрець.
12. Філософія даосизму.
13. Натурфілософська проблематика в досократичній філософії.
14. Формування в античності діалектичних поглядів на природу і суспільство (Геракліт).
15. Філософська проблематика апорій Зенона Елейського.
16. Формування та розвиток атомістичних ідей в античній філософії (Демокріт, Епікур, Тіт Лукрецій Кар).
17. Маєвтика Сократа як зразок діалектичного мислення.
18. Вчення Платона про державу.
19. Філософські погляди Арістотеля.
20. Філософія стоїцизму.
21. Зародження та становлення християнської філософії: історичні, культурні передумови виникнення.
22. Августин Аврелій як видатний представник західної патристики.
23. Схоластика як історико-культурне явище західнохристиянського середньовіччя.
24. Проблема універсалій у філософії Середніх віків.
25. Історичне значення філософії доби Відродження.
26. Гуманістичні погляди Еразма Роттердамського.
27. Соціально-політичні доктрини Ренесансу: Нікколо Макіавеллі, Томас Мор.
28. Загальна характеристика філософії Нового часу.
29. Френсіс Бекон – засновник емпіричного напрямку в філософії Нового часу.
30. Раціоналізм Рене Декарта.
31. Вчення про державу Томаса Гоббса.

32. Імматеріалізм у філософії Девіда Юма.
33. Загальна характеристика Просвітництва у Франції.
34. Соціальна філософія Жан-Жака Руссо.
35. Світове значення німецької класичної філософії.
36. Іммануїл Кант – фундатор німецької класичної філософії.
37. Натурфілософія Фрідріха Шеллінга.
38. Філософія історії Йогана Фіхте.
39. Діалектичні ідеї в філософії Георга Гегеля.
40. Філософія права Георга Гегеля.
41. Антропологічна філософія Людвіга Фойєрбаха.
42. Соціальна філософія Карла Маркса.
43. Загальна характеристика некласичної філософії ХІХ століття.
44. Життя і творчість Фрідріха Ніцше.
45. Ірраціоналізм Фрідріха Ніцше та Артура Шопенгауера.
46. Поняття життя у філософії Анрі Бергсона.
47. Значення ідей Сьорена К'єркегора для розвитку західної філософської думки.
48. Герменевтика як метод гуманітарних наук.
49. Філософська антропологія Макса Шелера.
50. Французький екзистенціалізм.
51. Феноменологія Едмунда Гуссерля.
52. Екзистенційна філософія Карла Ясперса.
53. Філософія прагматизму.
54. Фройдизм і неофройдизм в філософії і культурі ХХ століття.
55. Міфологічний світ стародавніх слов'ян.
56. Філософська культура Київської Русі.
57. Українська полемічна література ХVІ століття. Духовні пошуки Івана Вишенського.
58. Філософія професорів Києво-Могилянської академії.
59. Філософія Григорія Сковороди.
60. Філософія серця Памфіла Юркевича.
61. Проблеми суспільного прогресу, свободи людини і нації у творах Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Драгоманова, Михайла Грушевського.
62. Концепція ноосфери Володимира Вернадського.
63. Українська філософія ХХ століття.
64. Формування уявлень про буття в історії філософії.
65. Види буття та їх специфіка.

66. Буття людини у світі – провідна тема філософії ХХ століття.
67. Рух як форма існування матерії.
68. Сучасне розуміння простору і часу в філософії і науці.
69. Діалектика як філософська теорія розвитку.
70. Історичний розвиток уявлень про діалектику.
71. Категорії діалектики як універсальні форми мислення.
72. Закони діалектики.
73. Формування уявлень про свідомість в історії філософії.
74. Проблема моделювання свідомості в кібернетиці.
75. Наукова і релігійна концепції виникнення і сутності свідомості.
76. Особливості розуміння свідомості в фройдизмі і неофройдизмі.
77. Рівні і форми суспільної свідомості.
78. Гносеологія як філософське вчення про пізнавальну діяльність.
79. Суб'єкт і об'єкт в пізнавальній діяльності.
80. Чуттєвий та раціональний рівень пізнання.
81. Загальна характеристика методів наукового пізнання.
82. Наука як особлива форма теоретичного пізнання світу.
83. Виникнення та розвиток наукового знання в культурах Стародавнього світу.
84. Особливості становлення експериментальної науки Нового часу (XVII ст.).
85. Концепція наукових революцій Томаса Куна і її місце у сучасній філософії науки.
86. Методологія дослідницьких програм Імре Лакатоса.
87. Синергетика: основні ідеї та перспективи розвитку.
88. Основні концепції походження людини.
89. Роль «біологічного» і «соціального» у становленні особистості.
90. Проблема людини у християнському еволюціонізмі П. Тейяра де Шардена.
91. Проблема свободи й відповідальності в філософії Ж.-П. Сартра.
92. Розуміння сутності суспільства в історії філософії.
93. Соціальна стратифікація, мобільність та соціальні конфлікти.
94. Теорії індустріального та постіндустріального суспільств.
95. Роль соціальних інститутів у життєдіяльності людини.
96. Феномен глобалізації: поняття, концепції.
97. Циклічні концепції розвитку культури (О. Шпенглер, А. Тойнбі).
98. Культура як смислоутворююча система.
99. Філософські проблеми економіки.

100. Гроші як об'єкт сучасного філософського дослідження.
101. Основні моделі філософського аналізу економічної сфери суспільного життя.
102. Проблема періодизації культурно-історичного процесу.
103. Традиція як форма розвитку культури.
104. Діалог Сходу і Заходу у світовій культурі.
105. Фрідріх Ніцше про аполонівське та діонісійське начало в європейській культурі.
106. Філософія права – як напрям дослідження у філософії і науці.
107. Соціальні норми та цінності.
108. Логіка як філософська наука.
109. Арістотель – батько логіки.
110. Діалектика і софістика в античній філософії.
111. Традиційна і нетрадиційна логіка.
112. Визначення понять в логіці.
113. Аргументація і доведення.
114. Мистецтво спілкування і логіка.
115. Публічний виступ і логіка.
116. Логіка і риторика.
117. Значення логіки для організації ефективного управління професійним колективом.
118. Правова онтологія.
119. Правова гносеологія.
120. Правова аксіологія.
121. Правова антропологія.
122. Правова логіка.
123. Правова герменевтика.
124. Феномен політичної влади: онтологічний та аксіологічний виміри.
125. Проблема легітимності влади у філософії М. Вебера.
126. Свобода особистості та державний примус: межі втручання за Дж. Ст. Міллем.
127. Концепція «надлюдини» Ф. Ніцше та її інтерпретації в політичних ідеологіях ХХ століття.
128. Тоталітаризм як філософська та політична проблема (за працями Х. Арндт)

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle.

У системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: проблемного, евристичного та дослідницько-пошукового. Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико-орієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобуачі вищої освіти, організувати суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються насупні методи та технології навчання: технології обговорення дискусійних питань – дискусії та дебати, технології колективно-групового навчання (мозковий штурм, дерево рішень) тощо.

Під час лекційних занять використовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, відеопрезентації, роздатковий матеріал, метод проблемного викладення матеріалу. Під час практичних занять використовується дискусійне обговорення проблемних питань, доповіді з презентаціями за темою заняття, індивідуальне та фронтальне опитування тощо. Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових джерел літератури; інформації з інтернет-сайтів; відеоматеріалів в YouTube за відповідними темами.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Філософські вчення і правова думка» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіка виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється на іспиті.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінку на практичному занятті студент отримує за зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	30	10	20	10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Роздатковий матеріал.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Мультимедійне обладнання.
3. Система дистанційного навчання Moodle.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Філософія : підручник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, Н. М. Баканова, Г. В. Теліпко. Київ : КНЕУ, 2019 (актуальне перевидання 2021). 359 с.
2. Петрушенко В. Л. Філософія : навчальний посібник (у схемах і таблицях). Львів : Новий Світ-2000, 2022. 200 с.
3. Кремень В. Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. Київ : Грамота, 2022. 528 с.
4. Філософська думка: часопис Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. URL: <https://dumka.philosophy.ua> (дата звернення: 06.09.2025).
5. Антологія політичної думки : електронне видання. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 06.09.2025).

Додаткова література

1. Арендт Х. Джерела тоталітаризму / пер. з англ. Київ : Дух і Літера, 2023. 608 с.
2. Філософія історії: навч. посіб. / Найчук А. В., Ганаба С. О. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г. 2020. 203 с.
3. Пасічник Н. С., Мельник Л.М. Меморіалізація Героїв Небесної Сотні практики пам'ятання / Н. С. Пасічник, Л. М. Мельник // Вісник науки і освіти. — 2025. — № 11(41). — С. 3890–3912. — DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11\(41\)-3890-3912](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-11(41)-3890-3912)
4. Мельник Л. М., Пасічник Н. С., Ярмола О. В. Логіка еволюції національних архетипів: психолого-історіософський аналіз української та російської ідентичностей / Л. М. Мельник, Н. С. Пасічник, О. В. Ярмола // Наукові інновації та передові технології. – 2026. – № 1(53). – С. 1942–1952. – DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1\(53\)-1942-1952](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1(53)-1942-1952)
5. Мельник Л. М. Особливості відновлення УКГЦ / Л. М. Мельник, І. М. Грек // Гілея: науковий вісник. - 2021. - Вип. 161 (№ 3-4), ч. 2. - С. 43-46.
6. Мельник Л. М. Формування і реалізація політики США щодо російсько-української війни та війни в Ізраїлі / Л. М. Мельник, І. М. Дужа, Л. Я. Самойленко // Вісник Львівського університету. Сер.: філософсько-політологічні студії. - 2024. - Вип. 52. - С. 419-425. DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.52>

7. Мельник Л. М. Філософія українофобської пропаганди в російському кінематографі / Л. М. Мельник, І. М. Грек // Культурологічний альманах. - 2024. - Вип. 1 (9). - С. 219-226. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.27>

8. Мельник Л. М. Українська культура як засіб протидії у інформаційній війні / Л. М. Мельник // Публічна політика і державне управління в умовах війни : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (ДНУ імені Василя Стуса, 12 квітня 2024 р.). – Вінниця, 2024. – С. 106-109.

9. Мельник Л. М. Феномен війни і миру у філософських поглядах Томаса Гоббса / Л. М. Мельник // Матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 11-12 квітня 2024 р.). - Біла Церква, 2024. - С. 6-8.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Е-бібліотека «Чтиво» <http://chtyvo.org.ua>
2. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) <http://www.psylib.kiev.ua>
3. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова <http://www.ukrbook.net/>
5. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника <http://www.library.lviv.ua/>
6. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання www.nbuv.gov.ua
9. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org/>
10. Сайт альманаху «Грані» <http://www.grani.org.ua/>
11. Сайт Інституту філософії НАНУ ім. Г.С. Сковороди <https://www.filosof.com.ua>
12. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>
13. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка <http://korolenko.kharkov.com/>
14. Stanford Encyclopedia of Philosophy <https://plato.stanford.edu/contents.html>
15. Наукова бібліотека Білоцерківського національного аграрного університету <https://library.btsau.edu.ua/електронна-бібліотека/>